

Yhdessä juurtuen – Osallisuuden seminaarit

Osallisuuden seminaarit on kolmen lähitilaisuuden kokonaisuus, jonka tavoitteena on vahvistaa eri alojen ammattilaisten kykyä hyödyntää luonnon ja luovuuden hyvinvointivaikutuksia asiakastyössä. Toimintamalli rakentuu osallisuuden polun vaiheiden mukaisesti: ensin keskitytään yksilön sisäiseen motivaatioon ja kokemukseen (minä), sitten ryhmän yhdessä kokemiseen ja kehittämiseen (me), ja lopuksi yhteisön mahdollisuuksiin ja esteiden ylittämiseen (yhteisö).

Mallin keskeinen idea on tarjota osallistujille konkreettisia työkaluja, vertaistukea ja verkostoja, joiden avulla he voivat kehittää omaa työtään asiakaslähtöisemmäksi ja vaikuttavammaksi. Yksittäisistä kokeiluista siirrytään kohti pysyvämpää, monialaista ja osallistavaa toimintakulttuuria.

Kohderyhmä ja asiakasymmärrys

LUMI-tilaisuuksiin osallistui taide-, kulttuuri-, luonto-, hyvinvointi-, sosiaali-, terveys-, kuntoutus-, koulutus-, opetus- ja ohjausalan ammattilaisia sekä työllisyyspalveluiden ja kolmannen sektorin toimijoita. Asiakasymmärrystä kartutettiin monipuolisesti seminaariprosessin aikana: ammattilaiset pääsivät jakamaan kokemuksiaan, osallistumaan työpajoihin ja vaikuttamaan seminaarien sisältöihin. Asiakaskokemukset olivat keskeinen osa tilaisuuksien suunnittelua, ja niiden avulla jaettiin arvokasta tietoa siitä, millaisia tarpeita ja toiveita kentällä on. Lisäksi seminaariosallistujat olivat mukana kehittämässä uusia toimintamalleja, mikä lisäsi sitoutumista ja vahvisti yhteistä omistajuutta.

Ratkaisun perusidea

Toimintamalli koostuu kolmesta seminaarista:

- Minä: yksilön virittäminen, kokemuksellinen työpaja
- Me: ryhmätyöskentely ja yhteiskehittäminen
- Yhteisö: tulosten esittely, esteiden tunnistaminen ja ratkaisujen jakaminen

Lähitilaisuudet rakentuvat osallisuuden polun vaiheiden mukaisesti. Ensimmäisessä tilaisuudessa keskitytään yksilön kokemukseen ja motivaation herättämiseen. Tilaisuus sisältää asiakaskokemuksia, kokemuksellisia harjoitteita ja luonto-/taidelähtöisen työpajan. Toisessa tilaisuudessa, osallistujat työskentelevät ryhmissä ja kehittävät yhdessä uusia asiakaslähtöisiä toimintamalleja. Viimeisessä tilaisuudessa, joka LUMI:ssa oli hankkeen päätösseminaari, esitellään

kehittämistyön tulokset, tunnistetaan mahdollistavia ja estäviä tekijöitä sekä käydään tulevaisuussuuntautunutta keskustelua.

LUMI:ssa tilaisuuksien nimet kuvasivat yhteistä kasvua: Siemen itämään, Taimet kasvamassa ja Satoa korjaamassa. Työpajoja ohjasivat kouluttaja/taiteilija Pauliina Haouami ja kaupungin tapahtumakoordinaattori Elina Stoor.

Seminaarien vaikutukset työarkeen

Toimintamallin toteutus edellyttää suunnitelmallista prosessia, jossa seminaarit muodostavat selkeän kokonaisuuden. Käyttöönotto vaatii aikaa, osaavaa henkilöstöä ja riittäviä resursseja. Fasilitaattoreiden ja asiantuntijoiden rooli on keskeinen, ja heidän tulee hallita sekä osallistavat menetelmät että luonto- ja taidelähtöiset työskentelytavat. Osallistujien sitouttaminen koko seminaarisarjaan on tärkeää, jotta yhteiskehittämisestä saadaan suurin hyöty. Materiaalien jakaminen, dokumentointi ja digitaalisten alustojen hyödyntäminen (esimerkiksi Padlet, Google Docs) tukevat mallin vakiinnuttamista. Kehittämistyö voi jatkua seminaarien välillä esimerkiksi välitehtävin ja aineistoa työstäen.

Toimintamalli lisää ammattilaisten ymmärrystä luonnon ja luovuuden hyödyntämisestä asiakastyössä. Se vahvistaa ammattilaisten välistä verkostoitumista ja synnyttää uusia, asiakaslähtöisiä toimintamalleja, joita voidaan soveltaa eri työympäristöissä.

LUMI-osallistajat arvostivat erityisesti kokemuksellisia, luovia työpajoja, jotka koettiin innostaviksi ja virkistäviksi. Ulkona toteutetut tehtävät ja ryhmätyöskentely saivat paljon kiitosta. Seminaarit tarjosivat osallistujille konkreettisia menetelmiä ja ideoita, joita he voivat hyödyntää omassa työssään. Luontotehtävät, luovat harjoitteet ja ryhmätyöt koettiin sovellettaviksi arjessa ja asiakastyössä. Osallistajat kokivat saaneensa vahvistusta omalle ajattelulleen ja työlleen sekä rohkaistua toimia luonnon ja luovuuden keinoin. Useat mainitsivat jo ottaneensa opittuja menetelmiä käyttöön.

Vinkit toimintamallin soveltajille

Toimintamallin soveltaminen edellyttää riittäviä resursseja, osaavaa fasilitointia ja osallistujien sitouttamista. On tärkeää panostaa kokemuksellisuuteen ja konkreettisiin työkaluihin, sillä pelkkä teoreettinen lähestymistapa ei riitä. Viestinnässä kannattaa korostaa, mitä osallistuja saa mukaansa ja miten opittua voi hyödyntää omassa työssä. Sudenkuoppa voi olla liian kiireinen aikataulu tai osallistujien vähäinen sitoutuminen – näihin kannattaa varautua hyvällä ennakkotyöllä ja selkeällä rakenteella.